

دسویں جماعت - مجوزہ خاکے کے مطابق نمونہ سرگرمی نامہ (ماڈل ایکٹیویٹی شیٹ) - ۲

فارسی (زبان دوم) برگھای فارسی

نمبرات - 100

دسویں جماعت

وقت - ۳۰ گھنٹے

سرگرمی نامے کے لیے ہدایت

- ۱- تحریری مہارت کی سرگرمیوں میں دی ہوئی ہدایات کے خاکے بنانے کی ضرورت نہیں ہے اور نہ ہی سوال تحریر کرنا ضروری ہے۔
- ۲- درست املا اور قواعد کے اصول کا خیال رکھیں۔
- ۳- خوش خطی اور صفائی کا خاص خیال رکھیں۔

بخش نثر - کل نمبرات 24

[8]

سرگرمی (1) (الف) درج ذیل درسی اقتباس پڑھ کر دی ہوئی سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

کبوترها آزاد و شاد در آسمان پرواز می کردند و از آزادی و بازی در آسمان نیلگون لذت می بردند۔ پس از مدتی، برای رفع خستگی روی درختی نشستند۔ پایین درخت، دانه فراوان بود۔ یکی از کبوتران دانه ها را دید۔ آرام بال گشود و بایک چرخش خود را به پایین درخت رسانید، چند تا از دانه ها را خورد۔ دانه ها تازه و خوش مزه بودند۔ دوستان خود را هم صدا کرد تا از این دانه های خوشمزه بخورند۔ کبوترها پایین آمدند۔ کنار دانه ها نشستند و مشغول بر چیدن دانه شدند۔ وقتی که خوب سیر شدند، یکی از کبوتران آمادہ پرواز شد۔ بال گشود تا پرواز کند ولی نتوانست۔ احساس کرد کہ بندی به پایش گره خورده است۔ کبوتران دیگر نیز بال گشودند تا پرواز کنند، ولی نخهای دام پای آنها را هم گرفته بود۔

(2)

(1) مناسب کلمات کی مدد سے خالی جگہ پُر کیجیے۔

- (a) پس از مدتی، برای رفع خستگی روی نشستند۔
- (b) یکی از کبوتران ها را دید۔
- (c) کبوترها آمدند۔
- (d) بال گشود تا کند ولی نتوانست۔

(۲) ستون 'الف' کی ستون 'ب' کے ساتھ جوڑیاں لگائیے۔

ستون 'ب'	ستون 'الف'
در آسمان	(a) کبوترھا
آزاد و شاد	(b) آزادی و بازی
آمادہ پرواز شد	(c) دانہ ھا
تازہ و خوش مزہ	(d) یکی از کبوتران

(۲) (۳) معرہ حل کیجیے۔

پ			
ی			م
ن			

(۲) (۴) درج ذیل الفاظ کی ضد لکھیے۔ (کوئی دو)

(a) ناشاد (b) زمین (c) بدمزہ

[8] (ب) درج ذیل درسی اقتباس پڑھ کر سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

یزدگرد پادشاہ ساسانی بہرام پسر خود را بامیر عرب نعمان سپرد تا او را تربیت کند و فنون جنگ بیاموزد۔ روزی بہرام بشکار رفتہ بود۔ ناگهان از پیش اسب او آہوی برمید۔ بہرام اسب برانگیخت و آہورا دُنبال کرد و آہو بہر طرف میشتافت۔ بہرام نیز بدنبال او میرفت۔ ہوا بی نہایت گرم بود و آہواز تشنگی بی طاقت شد۔ ناگاہ آہو بہ محلّی رسید کہ قبیلہ ای از عرب در آنجا خیمہ زدہ بودند۔ آہو خود را بہ خیمہٴ مردی قَبیصہ نام انداخت۔ اعرابی او را بگرفت۔ بہرام بدر خیمہ رسید۔ تیر بر کمان نهاد و فریاد زد: "ایمرد شکار من بدینجا آمدہ، بیرون آر۔"

قبیصہ گفت: "ای جوانمرد مروّت نباشد جانوری کہ بدین خیمہ پناہ آوردہ تسلیم تو کنم۔" بہرام دُرشتی آغاز کرد۔

(۲) (۱) مناسب الفاظ کی مدد سے خالی جگہ پُر کیجیے۔

(a) روزی بشکار رفتہ بود۔
(b) ہوا بی نہایت گرم بود و آہواز بی طاقت شد۔

(c) آھو خود را به مردی قبیصه نام انداخت۔

(d) ایمرد من بدینجا آمدہ، بیرون آر۔

(2) (۲) اقتباس کی مناسبت سے درج ذیل جملوں کی ترتیب درست کیجیے۔

(a) بہرام نیز بدنبال او میرفت۔

(b) ناگھان از پیش اسب او آھوی برمید۔

(c) بہرام بدر خیمہ رسید۔

(d) اعرابی او را بگرفت۔

(2) (۳) درج ذیل کے لیے فارسی الفاظ اقتباس سے تلاش کر کے لکھیے۔ (کوئی دو)

(a) ہرن (b) تعاقب (c) پیاس

(2) (۴) 'ترحم بر جانوران لازم است۔' اس بیان پر اردو میں اپنی رائے لکھیے۔

[8] (ج) درج ذیل غیر درسی اقتباس پڑھ کر دی ہوئی سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

آن درخت خوب است۔ تنہ و شاخہ دارد، برگ دارد۔ درخت در بہار لباس سبز می پوشد و خیلی زیبا می نماید۔ در پائیز برگھا زرد می شوند و چون باد می آید برگ درخت تکان می خورد۔ این برگھا کم کم می ریزند۔ درختھا گل و میوہ ہم دارند۔ آن درخت کہ میوہ بردار است او را شجر بارور می گویند۔ میوہ های آن درخت خوردنی است۔ درخت سبز زندہ هست۔ او خوراک می خواهد، آب می خواهد نیز هوا می خواهد۔ درخت از زمین آب و خوراک می مکد، با برگ نفس می کشد۔ اگر بہ درخت آب ندھیم، خشک می شود۔ درخت سبز سایہ می دھد۔ درخت از سایہ خود ماحول را خنک می سازد و دل ہر راہ گیر می کشد۔

(2) (I) درج ذیل جملے مکمل کیجیے۔

(a) این برگھا

(b) میوہ های آن

(c) اگر بہ درخت آب ندھیم

(d) درخت سبز

(۲) درج ذیل خاکہ مکمل کیجیے۔

(2)

(2)

(۳) (الف) درج ذیل کے لیے جمع کے الفاظ اقتباس سے تلاش کر کے لکھیے۔

(a) برگ (b) درخت

(1)

(ب) درج ذیل الفاظ کے ضد اقتباس سے تلاش کر کے لکھیے۔

(a) بہار (b) مُردہ

(2)

(۴) 'درخت دوستِ ما است'، اس بیان پر اُردو میں اپنی رائے دیجیے۔

بخش نظم - کل نمبرات: 20

[8]

سرگرمی (2) (الف) ذیل کی نظم پڑھ کر دی ہوئی سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

کہ بجان و دلش ، همی خوانیم
خالق و رازق و رؤف و رحیم
همه زو یافت صورت هستی
کرد ما را خطاب تا دانیم
طاعت او بجان کنیم همه
نیست سودی بجز زیان کردن
پیرو امت رسول وی ایم

نامِ حق بر زبان همی رانیم
ملك و صانع و قدیم و حکیم
هر چه هست از بلندی و پستی
داد ما را کتاب تا خوانیم
هر چه او گفت آن کنیم همه
آنچه او گفت غیر از آن کردن
روز و شب طالب قبول وی ایم

(2)

(۲) درج ذیل اشعار مکمل کیجیے۔

(a) ملك و صانع و قدیم و حکیم

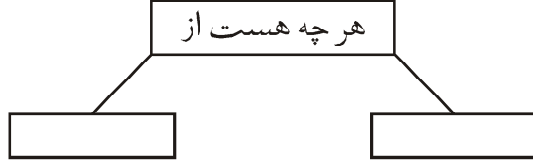
.....

(b) طاعت او بجان کنیم همه

.....

(۲) درج ذیل خاکہ مکمل کیجیے۔

(2)

(2)

(۳) نظم سے ہم صوت الفاظ تلاش کر کے لکھیے۔ (کوئی چار)

(2)

(۴) نظم سے متضاد الفاظ والا شعر تلاش کر کے لکھیے۔

[8]

(ب) درج ذیل غزل پڑھ کر دی ہوئی سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

گفتم کہ ماہ من شو گفتا اگر برآید
گفتا ز خوب رویان این کار کمتر آید
گفتا اگر بدانی ہم اوت رهبر آید
گفتا خنک نسیمی کز کوی دلبر آید
گفتا مگوی با کس تا وقت آن در آید

گفتم غم تو دارم گفتا غمت سر آید
گفتم ز مهر و رزان رسم وفا بیاموز
گفتم کہ بوی زلفت گمراه عالم کرد
گفتم خوشا هوایی کز باد صبح خیزد
گفتم دل رحیمت کی عزم صلح دارد

گفتم زمان عشرت دیدی کہ چون سرآمد
گفتا خموش 'حافظ' کاین غصہ ہم سر آید

(2)

(۱) درج ذیل شعر کی تشریح کیجیے۔ (کوئی ایک)

(a) گفتم ز مهر و رزان رسم وفا بیاموز
گفتا ز خوب رویان این کار کمتر آید
(b) گفتم دل رحیمت کی عزم صلح دارد
گفتا مگوی با کس تا وقت آن در آید

(2)

(۲) درج ذیل اشعار مکمل کیجیے۔

(a) گفتم غم تو دارم
گفتم کہ ماہ من شو
(b) گفتم کہ بوی زلفت
گفتا اگر بدانی

(2)

(۳) غزل کا مقطع تلاش کر کے لکھیے۔

(2)

(۴) غزل سے ہم معنی الفاظ تلاش کر کے لکھیے۔ (کوئی دو)

(c) ارادہ

(b) محبوب

(a) رہنما

(ج) درج ذیل شعری اقتباس پڑھ کر سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

[4]

ہنگام سفیدہ دم خروس سحری
دانی کہ چرا ہمی کند نوحہ گری
یعنی کہ نمودند در آئینہ صبح
کز عمر شبی گذشت و تو بی خبری

- (1) (1) شعری اقتباس کی صنف بتائیے۔
(1) (2) شعری اقتباس سے ہم صوت الفاظ تلاش کر کے لکھیے۔ (کوئی دو)
(2) (3) شعری اقتباس میں شاعر نے جو پیغام دیا ہے، وہ لکھیے۔

سرسری مطالعہ - کل نمبرات: 6

- [6] (3) سرگرمی درج ذیل عنوانات میں سے کسی دو عنوان پر اردو میں اظہار خیال کیجیے۔
(a) اورنگ آباد شہری تاریخی است
(b) مقبرہ بی بی شبیبہ بہ تاج محل است
(c) سیر و تفریح برای صحت مفید است

بخش قواعد - کل نمبرات: 20

- [10] (4) سرگرمی (الف) ذیل کی سرگرمیاں مکمل کیجیے۔
(2) (1) درج ذیل میں سے کسی ایک کی تعریف مع مثال لکھیے۔
(a) استعارہ (b) مبالغہ (c) تلمیح
(2) (2) درج ذیل جملوں میں زمانے کی شناخت کیجیے۔
(a) شاگردان بہ مدرسہ رفتہ باشد۔
(b) واثق و دانش بہ گردش می رفتند۔
(c) کاش اسمان خواندندی۔
(d) تواز شیر می ترسیدی۔
(2) (3) درج ذیل کسی دو کے مذکر یا مؤنث لکھیے۔
(a) کلب (b) محبوبہ (c) ماکیان

(2) (۴) درج ذیل کسی دو مصادر کے اسم مفعول لکھیے۔

(a) نوشتن

(b) خریدن

(c) فرمودن

(2) (۵) درج ذیل مصادر میں سے کسی دو کے امر یہ صیغے لکھیے۔

(a) نشستن

(b) یافتن

(c) شدن

[10] (ب) ذیل کی سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

(2) (۱) ذیل کے واحد یا جمع لکھیے۔ (کوئی دو)

(a) قلم

(b) شاگردان

(c) ٹگل

(2) (۲) درج ذیل کے الفاظ کے ساتھ صفت لگائیے۔ (کوئی دو)

(a) کلاہ

(b) درخت

(c) بداد

(2) (۳) درج ذیل الفاظ کو جملوں میں استعمال کیجیے۔ (کوئی دو)

(a) مکتب

(b) فرار کردن

(c) میوہ فروش

(2) (۴) درج ذیل مصادر کے ماضی مطلق بنائیے۔ (کوئی دو)

(a) نمودن

(b) زدن

(c) ساختن

(2) (۵) درج ذیل حروفِ عطف کی مدد سے جملے مکمل کیجیے۔ (کوئی دو)

(برای ، و ، اما)

(a) آب بدن بسیار ضروری است۔

(b) عذرا یاسمین دوست هستند۔

(c) این قلم خوب است آن قلم خوب تر است۔

سرگرمی (5) (الف) ذیل کی سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

[5] (1) درج ذیل غیر درسی اقتباس کا اپنی زبان میں ترجمہ کیجیے۔

گاہی سر شب ما یک ستاره پُر نور بینیم۔ این ستاره بوقت صبح ہم نظر می آید۔ اسم این ستاره ناہید است۔ ناہید یکی از روشن ترین ستارگان است۔ آن خیلی نزدیک بہ زمین ما است۔

[6] (2) اپنے دوست/سہیلی کے متعلق فارسی میں پانچ تا سات جملے لکھیے۔

(ب) ذیل کی سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

[5] (1) خاکے کی مدد سے کہانی مکمل کیجیے۔

شخصی پیش نویسنده خطی بنویس پای من درد گفت جای فرستادن نمی خواهم عُذر می کنی جواب داد هر گاه برای کسی خط طلبیده می شوم خواندنِ نامه خط من خواندن نمی تواند۔

[6] (2) درج ذیل درسی عبارت کا ایک تہائی خلاصہ فارسی میں لکھیے۔

موسم بہار است۔ جہان زیبای خاص بہ خود گرفته است۔ درختها شگوفه های رنگارنگ بہ سرزده اند۔ کوه ها و دشتها لباس زمردین پوشیده اند۔ دھقانان باشوق و شمع زمین ہا را قلبہ می کنند و تخم می پاشند۔ دریاہای مست و خروشان در حرکت اند۔ نغمہ های دلاویز پرندہ گان و چرچر گنجشکان طنین افگن گوشہاست۔

چوپانہای دلاور رمہ های گوسفندان را بہ چراگاہ ہا می برند۔ کود کان، نوجوانان، جوانان اعم از پسر و دختر بہ طرف مکتبہا و پوہنتونہا باچہرہ های بشاش و مملو از شادی روانند۔ جہان چہرہ جدیدی بہ خود گرفته است۔ و مقدم بہار را گرامی می دارد۔

[8] (ج) درج ذیل عنوانات میں سے کسی ایک پر آٹھ تا دس سطروں پر مشتمل مضمون فارسی میں لکھیے۔

(a) انٹرنیٹ

(b) گل گلاب

(c) فوائد آب

.....☆.....☆.....